

ONDERZOEKSRAPPORT
De aanvraag van de scootmobiel
Bewoners aan het woord

Colofon

Tekst:	David ter Avest (Hogeschool Inholland) Anne Frederiks (Hogeschool Rotterdam)
Vormgeving:	Kübra Sakarya-Aydin (Hogeschool Rotterdam)
Omslagfoto	Pexels

Te downloaden via www.werkplaatssociaaldomeinzhz.nl

© 2022

Alles uit deze uitgave mag, mits met bronvermelding, worden vermenigvuldigd en openbaar gemaakt.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
I In gesprek met bewoners	5
II De aanvraagprocedure	7
III Een gesprek met een duidelijke focus	9
IV Tevredenheid over de aanvraag	12
Conclusie en aanbevelingen	14
Verantwoording	15
Bronnenlijst	16

Inleiding

Pilot De scootmobiel van de Werkplaats

De rol en positie van het sociaal domein binnen het werken aan gezondheid is een van de centrale thema's van de Werkplaats Sociaal Domein Zuid-Holland Zuid. In de periode 2020-2022 heeft één van de werkteams van de Werkplaats zich verdiept in de verbinding tussen het gezondheidsdomein en het sociaal domein. Vanuit beleid, praktijk en onderzoek is gekeken naar wat in de praktijk werkt om preventie in het sociale en gezondheidsdomein te versterken. Ook binnen de invloedsferen van de Wmo liggen kansen voor gemeenten en uitvoering om bij te dragen aan preventief werken. Vanuit deze gedachte voert het werkteam een pilot uit naar de uitgifte van de scootmobiel.

De pilot loopt één jaar, van februari 2022 tot februari 2023, in negen verschillende gemeenten: Albrandswaard, Barendrecht, Capelle a/d IJssel, Dordrecht, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen. Bij deze pilot zijn de volgende partners aangesloten: de gemeenten Rotterdam, Capelle a/d IJssel, de BAR-organisatie, uitvoeringsorganisaties Rogplus, Sociale Dienst Drechtsteden, Welzijn Capelle en de hogescholen Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Inholland. De verschillende onderzoeksactiviteiten worden uitgevoerd door zowel studenten als docentonderzoekers. Het werkteam fungeert als klankbordgroep en opdrachtgever.

Probleem- en doelstelling

De centrale onderzoeksvraag luidt: op welke wijze kunnen Wmo-consulenten in gesprek met cliënten breder uitvragen door bewegen en leefstijl mee te nemen in het gesprek, passend bij het lokale aanbod en de wensen van de doelgroep? In de pilot worden de mogelijkheden verkend om bewegen en leefstijl en ondersteunende voorzieningen in de wijk onderdeel te maken van de aanvraag van een scootmobiel. Met de pilot worden gemeenten en Wmo-aanbieders handvatten gegeven om preventief werken verder vorm te geven, met in het bijzonder een ander gesprek tijdens de aanvraag van een scootmobiel. Zoals blijkt uit de centrale onderzoeksvraag, zijn de wensen en behoeften van de doelgroep zelf van groot belang. Dit rapport richt zich op het perspectief van bewoners die een scootmobiel hebben aangevraagd.

I In gesprek met bewoners

In gesprek met bewoners

De pilot kent twee fases. In Fase 1 ligt de focus op het in kaart brengen van de huidige situatie in de verschillende gemeenten. Naast gesprekken met professionals is een aantal bewoners die een scootmobiel heeft aangevraagd, geïnterviewd. Deze rapportage doet verslag van de gesprekken met bewoners.

Het gros van de respondenten is actief opgezocht door naar buurthuizen, verzorgingstehuizen en welzijnsinstellingen te gaan. Daarnaast zijn via werkteamleden en uitvoeringsorganisaties in verschillende gemeenten bewoners benaderd. Ten slotte zijn scootmobielclubs in de verschillende gemeenten benaderd.

In totaal zijn 23 bewoners gesproken. Twaalf bewoners zijn persoonlijk gesproken, zeven telefonisch en vier bewoners hebben een online enquête ingevuld. De gesprekken vonden op verschillende locaties plaats, met name in buurthuizen, verzorgingstehuizen en op andere ontmoetingsplekken.

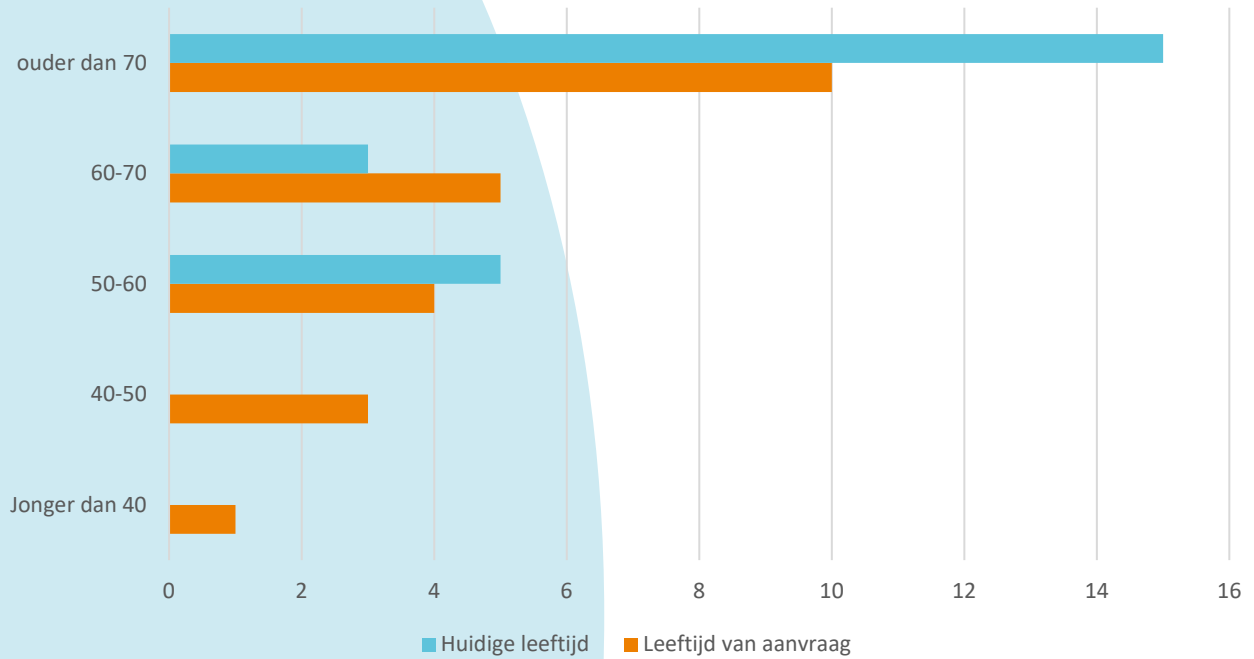
23 respondenten

In totaal hebben 23 respondenten geparticipeerd in dit onderzoek. De respondenten hebben in zeven van de negen bij de pilot betrokken gemeenten hun huidige scootmobiel aangevraagd.

Bewoners	Respondenten
Gemeente Albrandswaard	N=0
Gemeente Barendrecht	N=2
Gemeente Capelle a/d IJssel	N=5
Gemeente Dordrecht	N=3
Gemeente Maassluis	N=1
Gemeente Ridderkerk	N=0
Gemeente Rotterdam	N=1
Gemeente Schiedam	N=9
Gemeente Vlaardingen	N=2
Totaal	N=23

Leeftijdsopbouw

De jongste respondent is 57 jaar, de oudste 97. Als we naar de leeftijdsopbouw kijken, dan zien we het volgende beeld. De gemiddelde leeftijd van aanvraag ligt iets hoger dan 60 jaar, de gemiddelde huidige leeftijd iets hoger dan 70 jaar. Daarnaast moet vermeld worden dat 4 van 23 respondenten man zijn.

II De aanvraagprocedure

De scootmobiel als rolvoorziening binnen de Wmo

De scootmobiel is een Wmo-maatwerkvoorziening. De scootmobiel is één van de ondersteuning rond mobiliteit, zoals de aanvraag van een parkeervergunning, beltarief, tijdelijke taxivoorziening, rolstoelen, elektrische rolstoelen, handbikes en aangepaste fietsen. Deze laatstgenoemden worden ook wel rolhulpmiddelen genoemd (Rogplus, z.d). In het kader van de Wmo worden scootmobielen door gemeenten in bruikleen gegeven aan personen die fysieke beperkingen hebben maar toch mobiel willen blijven. Om een bewoner in staat te stellen tot maatschappelijke participatie kan een vervoersvoorziening zoals een scootmobiel worden verstrekt.

Proces van toekenning

Iemand kan zich bijvoorbeeld niet langer zelfstandig verplaatsen en heeft een scootmobiel nodig. Hij of zij dient een aanvraag in, er wordt beoordeeld of aan de voorwaarden voor verstrekking is voldaan en als dat zo is, wordt de voorziening toegekend.

Gegeven het feit dat de Wmo een kaderstellende wet is, verschilt de procedure per gemeente. In beleidsregels nemen gemeenten zelf op onder welke voorwaarden een scootmobiel kan worden uitgegeven en op welke gronden een aanvraag voor een scootmobiel geweigerd kan worden (Wester, van Biene, Braun, & Scheijmans, 2013).

Opgemerkt moet worden dat enkele respondenten hun huidige scootmobiel vóór intreding van de Wmo (lees: vóór 2007) hebben aangevraagd.

De aanvraag

De respondenten geven verschillende redenen aan die ten grondslag lagen aan de aanvraag van een scootmobiel. Bij enkele was het een direct voorval, waaronder een val, gebroken been, hartinfarct en gebroken ruggenwervel. Andere respondenten vroegen een scootmobiel aan doordat zij kampen met artrose, MS of COPD. Ten slotte geven enkele respondenten aan dat mensen in hun directe omgeving en zorgprofessionals, na een operatie, de aanvraag van een scootmobiel voorstelden. Zoals door de huisarts van een respondent die met een gebroken ruggenwervel in het ziekenhuis kwam te liggen.

Voor de meeste respondenten was het snel duidelijk waar en hoe een scootmobiel moest worden aangevraagd. De meerderheid geeft aan zelf telefonisch de uitvoeringsorganisatie of gemeente te hebben benaderd. Na het invullen van formulieren en, in veel gevallen, een huisbezoek, was de aanvraag snel in gang gezet. Twee respondenten geven aan dat ze zelf naar de gemeente toe moesten. Eén van de respondenten heeft samen met een cliëntondersteuner van MEE de Wmo-adviseur gebeld en ervaarde hier veel steun aan. Drie respondenten geven aan familie te hebben ingeschakeld. Voor hulp werden

(schoon)kinderen betrokken en bij één respondent werd de aanvraag voor de scootmobiel tevens door de kinderen geopperd.

Verhuizen

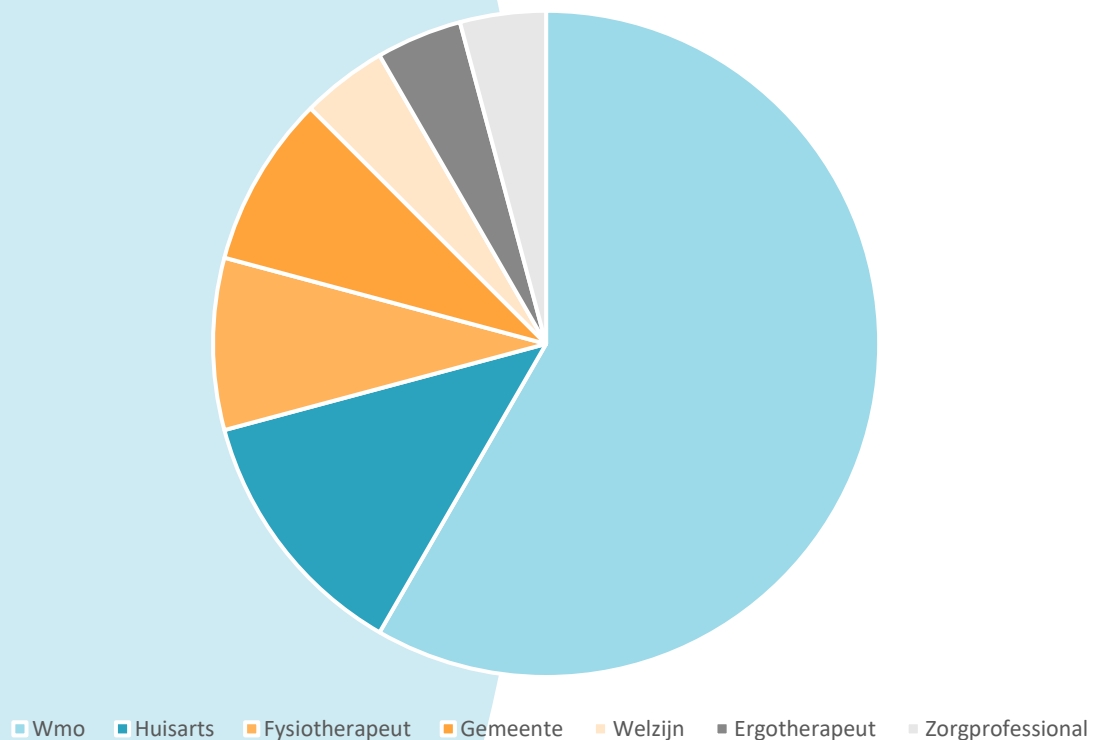
Zoals al eerder benoemd, geeft elke gemeente op eigen wijze invulling aan de uitvoering van de Wmo. Dit zorgt voor verschillende regels, procedures, aanbieders en kan gevolgen hebben voor bewoners die naar een andere gemeente verhuizen. Drie respondenten zijn, inmiddels in het bezit van een scootmobiel, verhuisd naar een andere gemeente. Twee van drie (van Vlaardingen naar Schiedam, van Rotterdam naar Capelle a/d IJssel) hoefden niet opnieuw een scootmobiel aan te vragen, de derde respondent (van Rotterdam naar Schiedam) wel.

III Een gesprek met een duidelijke focus

In gesprek met verschillende professionals

De respondenten geven aan met verschillende professionals te hebben gesproken tijdens de aanvraag van hun scootmobiel. De professionals die genoemd werden, zijn: huisarts, fysiotherapeut, ergotherapeut, welzijnswerker en Wmo-consulent. Deze laatste functie heet binnen de betrokken gemeenten overigens verschillend: klantmanager Wmo, Wmo-consulent en Wmo-adviseur. Wij hanteren in dit rapport de term Wmo-consulent.

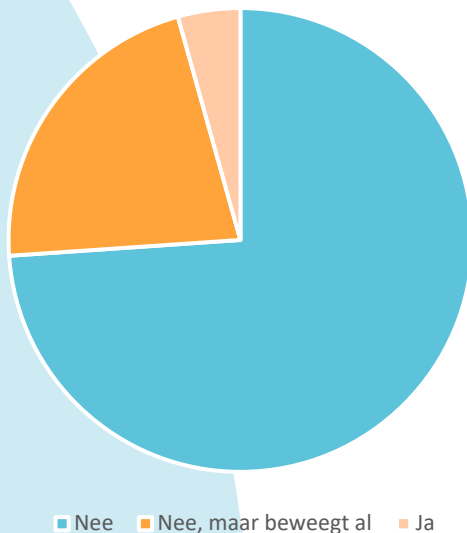
Zoals de grafiek laat zien is bij een meerderheid van de respondenten gesproken met een Wmo-consulent.

Beweeg- en leefstijlaanbod

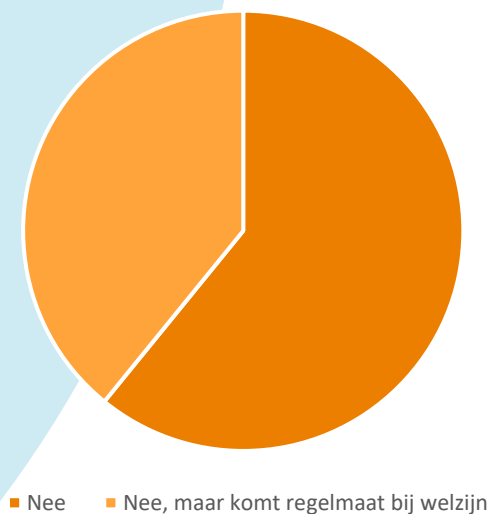
Een grote meerderheid van de respondenten geeft aan dat tijdens de aanvraag niet specifiek gesproken is over een beweeg- en leefstijlaanbod. Bijvoorbeeld over een fysiotherapeut, diëtist of bewegecoach. Wel geven vijf respondenten aan al gedurende de aanvraag naar een fysiotherapeut te gaan of met regelmaat te zwemmen. Twee respondenten geven aan dat bewegen en leefstijl onderwerp van gesprek is geweest. Bij de ene respondent is uit voorzorg toch een scootmobiel is aangevraagd, bij de andere respondent zijn door een ergotherapeut diverse beweegopties onderzocht (driewielerfiets, wandelen), maar dit bleek niet mogelijk. Daarom is uiteindelijk ook bij deze respondent toch een scootmobiel toegekend.

"Ik vond het fijn dat de verschillende mogelijkheden onderzocht zijn, want ik wilde echt wel. Maar het ging echt niet en nu ben ik heel blij met mijn scootmobiel"
(respondent 13)

Ondersteunende voorzieningen in de wijk

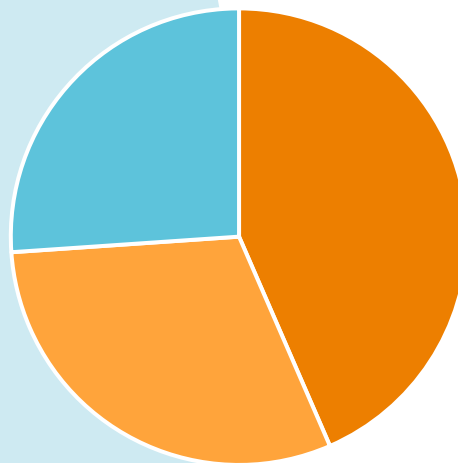
Op de vraag of tijdens de aanvraag is gesproken over ondersteunende voorzieningen, beantwoorde geen van de respondenten met een 'ja'. Met ondersteunende voorzieningen wordt in deze context bedoeld op bijvoorbeeld een wandelclub, buurthuis of ontmoetingscentrum. Wel geven negen respondenten aan vaak bij een welzijnsorganisatie te zijn, bijvoorbeeld in een buurtcentrum. Zo geeft een respondent aan veel over de Wmo en de scootmobiel te weten via de koffieochtend in het ontmoetingscentrum en las ze in de lokale krant over een scootmobieltocht. Vier respondenten doen mee met scootmobieltochten en twee andere respondenten geven aan dit in het verleden wel eens te hebben gedaan.

Alternatieve rolvoorzieningen

Naast de scootmobiel bestaan nog veel andere rolvoorzieningen vanuit de Wmo, zoals een driewiel fiets, rolstoel, elektrische rolstoel, handbikes en aangepaste fietsen. Ongeveer de helft van de respondenten heeft aangegeven dat een alternatief voor de scootmobiel geen optie is, bijvoorbeeld door pijn in de rug of knie, een gebroken schouder of een zenuwziekte. Gevolgd door de groep die aangeeft niet, ten tijde van de aanvraag, open te hebben gestaan voor een alternatief en de groep die aangeeft wel voor alternatieven open te hebben gestaan. In enkele gesprekken kwam de driewiel fiets ter sprake, waarbij meerdere malen is benadrukt dat deze niet praktisch is doordat deze niet een supermarkt in kan.

“Driewiel fiets, daar heb ik wel over nagedacht. Want dan fiets en beweeg je nog wat. Maar die driewiel fiets kan bij de Bas van der Heijden de winkel niet in.”
(respondent 20)

■ Is geen optie ■ Nee ■ Ja, ik denk het wel

Meerdere respondenten geven wel aan reeds gebruik te maken van vervoer op maat of een vorm van beltaxi of regiotaxi. Desondanks wordt de beweegvrijheid die de scootmobiel geeft benadrukt en gewaardeerd.

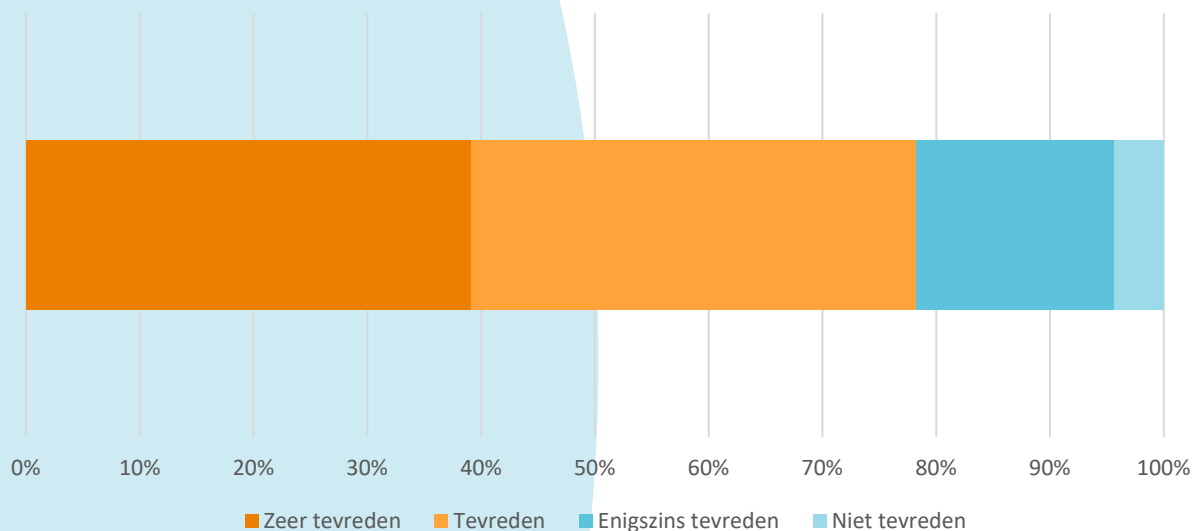
“Ik heb liever een scootmobiel dan een regiotaxi, want dan kan ik weggaan wanneer ik wil.”
(respondent 13)

IV Tevredenheid over de aanvraag

Algemeen beeld: tevredenheid over de aanvraagprocedure

Het overgrote merendeel van de bewoners is tevreden over de aanvraag van de scootmobiel. Het merendeel van de respondenten geeft aan dat de Wmo-consulent bij hen op huisbezoek kwam om de aanvraag door te spreken, wat als prettig werd ervaren.

*“Het is de uitvinding van m'n leven! Anders zit je constant aan huis gebakken”
(respondent 3)*

De bijkomende ondersteuning verschilt onder de respondenten, enkele respondenten geven aan uitgebreide voorlichting en rijles te hebben gekregen, anderen geven aan 'slechts' of beperkte uitleg over verkeersregels, stroomgebruik en de accu te hebben ontvangen.

Twee respondenten geven expliciet aan dat het uitmaakt welke Wmo-consulent je treft. Eén respondent benoemt hierbij dat je dit merkt aan de vragen die gesteld worden.

*“Als je het aanvraagt, is het maar afwachten of je het krijgt. Het ligt er echt aan wie je treft bij de Wmo”
(respondent 9)*

Focus op de scootmobiel

Het onderzoek laat zien dat als mensen een aanvraag doen voor een scootmobiel, ze dan vaak ook een scootmobiel willen en in mindere mate openstaan voor andere voorzieningen. Bovendien komen alternatieven nauwelijks ter sprake. Respondenten geven vooral aan een scootmobiel te willen om mobiel te willen blijven. Om bijvoorbeeld zelfstandig boodschappen te kunnen blijven doen en (klein)kinderen te bezoeken.

*"Ik wou gewoon een scootmobiel"
(respondent 15)*

Drie respondenten benoemen dat ze hun best moesten doen om de scootmobiel te krijgen. Hierbij geven ze aan dat je als aanvrager mondig moet zijn. Eén van de bewoners gaf aan het gevoel te hebben in twijfel te worden getrokken, omdat de Wmo-adviseur van alles wilde weten. Hieruit blijkt dat bewoners het niet altijd als prettig ervaren wanneer de Wmo-adviseur de gehele situatie in kaart probeert te brengen en zich hierbij afvraagt of een scootmobiel wel de juiste oplossing is.

*"Maar, je moet jezelf niet laten afschepen. Je moet heel erg alert zijn als ze vragen stellen. Tuurlijk kunnen er veranderingen zijn, maar dat geef ik dan zelf wel door"
(respondent 11)*

Het moment van de aanvraag van de scootmobiel ligt voor ruim een derde van de respondenten meer dan tien jaar geleden. In retrospectief wordt aangegeven dat ze de toekenning toen niet zo streng hebben ervaren. Bij de respondenten die recentelijk een scootmobiel hebben aangevraagd ligt dit beduidend anders.

Conclusie en aanbevelingen

Tevredenheid en een focus op de scootmobiel

In de pilot De scootmobiel wordt de mogelijkheden verkend om bewegen en leefstijl en ondersteunende voorzieningen in de wijk onderdeel te maken van de aanvraag van een scootmobiel. Dit rapport heeft het perspectief laten zien van bewoners die een scootmobiel hebben aangevraagd. Over het algemeen zijn mensen tevreden tot zeer tevreden over de aanvraag van de scootmobiel. Hierbij moet worden opgemerkt dat bij een aantal respondenten het moment van aanvraag al jaren terug ligt en de gemiddelde leeftijd van aanvraag iets hoger dan 60 jaar ligt.

Als we kijken naar verschillen binnen gemeenten geven enkele respondenten aan dat het uitmaakt welke Wmo-adviseur je voor je hebt. Daarnaast wijzen de respondent op verschillen tussen gemeenten. Een aantal gemeenten hebben samenwerkingsverbanden, waardoor de bewoner de scootmobiel niet opnieuw aan hoeven te vragen. Andere gemeenten hebben dit niet, wat als zeer onprettig wordt ervaren door de bewoners, omdat de aanvraag helemaal opnieuw gedaan moet worden.

Ten slotte valt op dat het gesprek van aanvraag over het algemeen sterk gericht is op de scootmobiel zelf. Dit geldt zowel vanuit de aanvrager als vanuit de professional. Andere rolvoorzieningen zijn vaak bekend, maar de scootmobiel geniet de voorkeur. Bewegen, leefstijl en ondersteunende voorzieningen waren niet of nauwelijks onderwerp van gesprek.

Aanbevelingen voor professionals

- Bewoners hebben een bepaalde verwachting als ze een scootmobiel aanvragen, namelijk dat ze een scootmobiel gaan krijgen. Het is van belang om hiervoor aandacht te hebben in het gesprek.
- Neem beweeg- en leefstijladvies mee in het gesprek. Ondanks dat bewoners vaak gericht een scootmobiel aanvragen, staat een deel van de bewoners ook open voor alternatieven.
- Neem de tijd voor de bewoners en neem hen serieus in hun aanvraag. Bewoners geven aan soms lang te moeten wachten en hebben het gevoel zich te moeten verantwoorden in het gesprek.

Verantwoording

Discussie

Het merendeel van de bewoners is actief opgezocht door de onderzoekers op plekken waar de kans groot was bewoners met een scootmobiel te treffen, zoals buurthuizen, verzorgingstehuizen, welzijnsinstellingen en scootmobielclubs. Hierbij waren de onderzoekers afhankelijk van de mensen die er op dat moment waren. Daardoor is de gesproken groep niet geheel representatief voor de gemiddelde aanvrager van de scootmobiel.

Eén van de gevolgen hiervan is dat er relatief veel oudere mensen gesproken zijn (gemiddelde leeftijd van aanvraag ligt boven de 60 jaar), terwijl de aanleiding van deze pilot onder andere de opvallend lage gemiddelde leeftijd van aanvraag in Rotterdam was, namelijk tussen de 50 en 66 jaar (in 2018).

In Schiedam hebben de onderzoekers kunnen aanhaken bij een scootmobieltocht, waardoor relatief veel respondenten gesproken zijn. Hierdoor is het aantal gesproken respondenten niet representatief voor de grootte en inwoners van de diverse gemeenten. Daarnaast is opvallend dat er diverse scootmobielclubs zijn benaderd, maar de meerderheid hiervan was niet of nauwelijks meer actief.

Als laatste zijn er diverse bewoners gesproken die om uiteenlopende redenen zelf bewust hebben gekozen voor de aanschaf van een scootmobiel op eigen kosten, in plaats van deze aan te vragen via de Wmo. Deze bewoners zijn niet meegenomen in het onderzoek.

Dankwoord

Met dank aan alle respondenten voor het delen van ervaringen, kwesties en adviezen.

Daarnaast gaat onze dank uit naar alle betrokken ontmoetingsplekken en professionals die de weg voor ons hebben vrijgemaakt om in contact te komen met de bewoners. Velen van hen waren zo vrij om ons in contact te brengen met bewoners met een scootmobiel, scootmobielclubs en wezen ons op specifieke vindplaatsen. In het bijzonder gaat onze dank uit naar:

- Abdel Benomar en Angela van Peufflik (Minters) in Vlaardingen
- Astrid Boonstoppel en Indra Zeinstra (Frankelandgroep) in Schiedam
- De Buitenwacht in Dordrecht
- Dienstencentrum De Windsingel in Barendrecht
- Jesper Langendijk (Facet Ridderkerk) in Ridderkerk
- Natalie Wassink en Sharon Schouten (Seniorenwelzijn) in Schiedam

Bronnenlijst

ROGplus (z.d.). **Rolhulpmiddel**. Geraadpleegd op 8 juli 2022 via <https://www.rogplus.nl/informatie-voor-clienten/wmo/rolhulpmiddel>

Wester, F., Biene, M. van, Braun, M., & Scheijmans, I. (2013). **Sturing in de Wmo-praktijk: Op weg naar nieuwe sturingsmodellen in de Wmo**. Utrecht: Movisie/Wmo-werkplaatsen.

De aanvraag van de scootmobiel

Bewoners aan het woord

Hoe ervaren bewoners de aanvraag een scootmobiel? En wat is wel en niet tijdens de aanvraag met professionals ter sprake gekomen? En zijn er verschillen te ontdekken tussen en binnen gemeenten?

Dit rapport richt zich op het perspectief van bewoners die een scootmobiel hebben aangevraagd. Op basis van gesprekken met 23 bewoners in de regio wordt inzichtelijk dat zij over het algemeen tevreden tot zeer tevreden zijn over de aanvraag van een scootmobiel. Wel worden hierbij diverse kanttekeningen geplaatst, zo valt de focus op de scootmobiel als enige optie op en komen rolalternatieven en beweeg- en leefstijlaanbod in geringe mate ter sprake.

Dit onderzoek maakt onderdeel uit van een brede pilot van de Werkplaats naar de aanvraag van de scootmobiel. De pilot wordt uitgevoerd in negen gemeenten. Binnen de pilot worden de mogelijkheden verkend om bewegen en leefstijl en ondersteunende voorzieningen in de wijk onderdeel te maken van de aanvraag van een scootmobiel.

werkplaats sociaaldomeinzhz.nl

info@werkplaats sociaaldomeinzhz.nl

 [@SocDomeinZHZ](https://twitter.com/SocDomeinZHZ)

 [werkplaats-sociaal-domein-zhz](https://www.linkedin.com/company/werkplaats-sociaal-domein-zhz)